

האפרקוטא עד כי נמצא בגליל שלו ג' רועי בקר אשר החציפו לסדר גט בגבולו בכפר אשר מעולם לא סדרו שם גט... והעיקר שכתבו שם המקום כפי העולה על רוחם השם אשר נשתקע לגמרי כתבו לעיקר והשם העיקר כתבו דמתקריא וכתבוה בטעות גמור "רונא" תמורת "ראנא"⁴⁶. דפשוט דגט זה שנסדר ע"י אנשים אשר ידועים לאינם בקיאים בטיב גיטין פסול אפילו בדיעבד אפילו אם היה נכתב כהוגן". מלבד חריגה זו מסמכותו היה השוחט הזה "בר אוריין ומומחה בשו"ב ומתנהג מעודו ביראת שמים כראוי לשו"ב", אך אין דבר זה גורע מחומרת המעשה שעשה אולי בתום-לב. השוחט התנצל שהדבר היה בגלל חשש עיגון, אך המשיב דוחה את הטענה: "תמה אני איך העיז פניו כל כך לסדר גט. וכל דברי התנצלותו... שהיה חשש עיגון המה הבל כי מה לשו"ב בזה. היה לו לומר אין זה ברשותי ואם הדבר נחוץ הלא יש לנו רב והוא יעשה המוטל עליו עפ"י הדין וכתורה יעשה. ואפילו ת"ח גדולים בורחים מזה ככל האפשר ואינם רוצים לקבל על עצמם אחריות בדבר חמור כזה להתיר אשת איש לעלמא... אבל שיכניס אדם ירא שמים עצמו לדבר זה לסדר גט כמה שאינו מוטל עליו ולא בר הכי הוא... וא"כ איך מלאו לבו של שו"ב לסדר גט כזה משום דמיונו דהוי שעת הדחק ועיגון ולא אדון הוא בדבר... אבל הכניס עצמו בשאט נפש בחציפות יתירה וקלות הדעת נמבזה בלא ספק בשביל בצע כסף... בודאי היה מהראוי שמעכת"ה נ"י היה מעבירו מלשחוט עד אשר ישבו בד"צ וידיינו לדיני ויפה ערערו היראים דשם". בתשובתו מבצבצת מעין תרעומת על הרב של סילאג' צ"ה שאינו ממצה את הדין עם השוחט: "אך לבי אומר לי שמעכת"ה נ"י אחז במדת החסד אשר היא לו למנה מאבותיו הקדושים זי"ע וחס על האי גברא וטפלי התלויים ביה". סיבה נוספת לקולת עונשו של השוחט: "וגם בהיות שהשו"ב פגע גם בכבוד מעכת"ה נ"י... והעיז פניו לסדר גט בלתי ידיעתו ואם היה יוצא נגדו במדת הדין הוי מתחזיא בעיני ההמון שלכבוד עצמו הוא מעניש את השוחט העני לכן נתרשל בזה, אבל בודאי בדין הוא שיקבל

והי' הדבר בהול מאוד כי הי' סכנה להמתין". אחד מתושבי העיירה, ר' אלתר שאול פפר, תלמיד חכם גדול וראוי להוראה, אך לא שימש בהוראה, נקט יזמה, "אזרתי כגבר חלצי... איך לכתוב שמות האיש והאשה והמקום והנהרות ותלי"ת עלתה בידי לסדר הגט שהוא כשר לפע"ד בלי שום חשש ופקפוק. ורק יען כי זה פעם ראשונה במקומנו שעד עתה לא נכתב כאן גט... אציע כל הטעמים בנוסח התורף שבחרנו... לפני זקני הדור גאוני ארץ והם ידונו בזה הן בדבר הגט שסדרנו והן על לעתיד אם מותר לסדר גיטין פה גם מהיום והלאה ובאיזה אופן". שלוש עשרה תשובות הקדיש ר' אלתר שאול פפר בספרו לעניין זה ובהן תשובותיהם של רבני גליציה והונגריא⁴⁶.

בכמה מקומות בטראנסילוואניה לא סידרו גיטין כלל בשל ספקות לגבי קביעת שם המקום בגט. אחד מהם היתה העיר סאטמאר. רבה הראשון של העיר ר' בנימין זאב מאנדלבוים, ששימש בה כחמשים שנה, העדיף לסדר את הגיטין של יהודי העיר בכפר סמוך בשם טור-טערעבעש, שלגביו לא היו ספקות. נראה שריבוי השמות של העיר ומורכבתם הוא שהרתיע את הרב הראשון מלהכנס לבירור העניין וגם הרבנים ששימשו אחריו השאירו את המצב כמות שהוא. (לאחר מלחמת העולם הראשונה נבחרה עיירה אחרת, ארדד, לסידור גיטי העיר). בתשובה של מהר"ם שיק לרבה הראשון של סאטמאר משנת תרל"ד נזכר עניין זה כבדרך אגב. השאלה היתה שם שאחד העדים היה קרובו של הסופר ועניין טערעבעש נזכר ב"עובדא שאירע לו שסידר גט לאיש אחד והסופר והעדים נסעו לכפר טערעבעש כי שם מסדרין הגיטין"⁴⁷.

באחד הכפרים שבגליל הרבנות של הרב מסילאג' צ"ה, ר' שלמה זלמן קליין, סידר השוחט גט בצירוף בית דין שהשוחט הרכיב. מובן שהרב לא היה יכול לעבור לסדר היום על פרצה זו בחומת הדת והסמכות הרבנית, והרב פנה אל ר' משה הרש פוקס כדת מה לעשות לשוחט זה, שחרג מסמכותו בצורה בוטה כל כך. המשיב רואה את הדבר בחומרה יתירה: "ונשתוממתי על המראה איך גברה בעוה"ר

סי' קסו לר' צבי הירש ריינמאן.

47 שו"ת מהר"ם שיק אה"ע סי' קכה (ג שופטים תרל"ד).

48 מדובר בכפר Rona (בהונגריה Szilagyrona) שליד העיר ז'יבווי. בשנת 1920 היו בה ששה יהודים (נפש).

46 שו"ת אבני זכרון חלק א סי' כח-מ. התשובות הן מאת ר' שמואל דוד הכהן פרידמאן ראב"ד חוסט, ר' אברהם מנחם שטיינברג אב"ד בראדי, ר' מאיר אריק אב"ד יאזלאוויץ, ר' אליעזר דייטש אב"ד באניהאד, ר' צבי הירש ריינמאן אב"ד קרעטשניף ומצ"פ לק"ק ביטשקוב; שו"ת אמרי יושר חלק א